Openbaar Zaaknummer: 107072

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: implementatie CO_2-Prestatieladder voor grip op verduurzaming gemeentelijke organisatie

Kernboodschap
Overheden hebben in het Klimaatakkoord een belangrijke rol gekregen bij het behalen van de klimaatdoelstellingen. Gemeenten worden geacht de regierol te nemen in de energietransitie en het goede voorbeeld te geven. Dit betekent dat de gemeentelijke organisatie moet worden verduurzaamd en dat haar CO_2-voetafdruk moet worden verkleind.

Naar aanleiding van een motie van de gemeenteraad om de organisatie energieneutraal te maken, is in 2021 de CO_2-voetafdruk van de gemeentelijke organisatie bepaald. Tevens is in beeld gebracht welke besparingen mogelijk zijn op gebied van energiebesparing in gemeentelijke gebouwen, voertuigen en openbare verlichting. Dit is middels een informatienota gedeeld met de raad.

In de raadsvergadering van mei 2022 is de informatienota behandeld. De raad heeft het college opgeroepen om verdere stappen te zetten en inzichtelijk te maken hoe verduurzaming van de organisatie gerealiseerd kan worden. In reactie hierop heeft de portefeuillehouder toegezegd met een stappenplan te komen, waarin een monitoringssysteem en ook de CO_2-Prestatieladder zal worden verwerkt.

Er is een ambtelijke verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden van het invoeren van de CO_2-Prestatieladder. Met deze ladder krijgt een organisatie inzicht in haar energieverbruik én in maatregelen om een overtuigende en effectieve CO_2-reductiestategie op te stellen, en hierin continu te verbeteren.

Omdat veel bedrijfsprocessen niet toe te rekenen zijn aan alleen de gemeente Wijchen of Druten, en het een team-overstijgende opgave betreft, is ervoor gekozen om de CO_2-Prestatieladder te implementeren in de bedrijfsvoering van het ambtelijke samenwerkingsverband WDW. De WDW zal dan ook als opdrachtgever fungeren.
Gezien de beperkte interne capaciteit, wordt externe capaciteit ingehuurd.
De kosten hiervoor worden gedekt vanuit de budgetten voor klimaatbeleid van beide gemeenten. We streven ernaar om de CO_2-Prestatieladder eind 2023 in werking te hebben. Dan zal duidelijk zijn welke maatregelen we gaan treffen om de CO_2-uitstoot te beperken.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
24 mei 2022	Besluitenlijst gemeenteraadsvergadering 24 mei 2022: Wethouder Schouten zegt toe begin 2023 met een vervolg op de informatienota (72380) te komen, met daarin een stappenplan en een monitoringssysteem en waarin ook de CO_2-Prestatieladder zal worden verwerkt.

Toelichting

Waarom een CO_2-Prestatieladder?

De CO_2-Prestatieladder geeft een organisatie grip op haar verduurzaming. Het instrument is oorspronkelijk in 2009 ontwikkeld door ProRail en sinds 2011 in eigendom en beheer van de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen (SKAO). Het doel van een dergelijk systeem is om een duurzame mindset te bewerkstelligen door de hele organisatie en dit te borgen in de werkprocessen. Organisaties die zich laten certificeren, ervaren dit als een investering die zich direct terugverdient door lagere energiekosten, materiaalbesparing en innovatiewinst.
De ladder wordt als CO_2-managementsysteem en als aanbestedingsinstrument gebruikt.

De CO_2-Prestatieladder is een erkend keurmerk waarmee een instelling invulling kan geven aan de Energie-auditplicht EED[1]. De EED regeling verplicht grote ondernemingen eens in de vier jaar een energie-audit (EED-audit) uit te voeren. Grote ondernemingen zijn inrichtingen met meer dan 250 medewerkers of een jaaromzet van minimaal 50 miljoen euro én een balanstotaal van meer dan 43 miljoen euro. De gemeente Wijchen voldoet aan deze kenmerken en om die reden is in 2020 een EED-audit uitgevoerd voor de gemeente Wijchen. Hieruit is duidelijk geworden dat de meeste CO_2 uitstoot binnen de gemeentelijk organisatie veroorzaakt wordt door het energieverbruik van het gemeentelijk vastgoed, de openbare verlichting en het vervoer (het wagenpark van de buitendienst).
De kosten voor het uitvoeren van zo'n audit zijn omvangrijk; in 2020 bedroegen de kosten circa €20.000,-. Gemeente Druten is (vooralsnog) niet EED-plichtig.

Hoe werkt de CO_2-Prestatieladder*?*

De CO_2-Prestatieladder bestaat uit 5 niveaus. Tot en met niveau 3 gaat een organisatie aan de slag met de uitstoot van de eigen organisatie (en alle projecten). Vanaf niveau 4 en 5 wordt er ook werk gemaakt van de CO_2-uitstoot in de keten en sector.

Uit onderzoek van CE Delft in opdracht van VNG (mei 2022) naar de effecten van CO_2-Prestatieladder bij gemeenten, blijkt dat de onderzochte gemeenten tussen 2018 en 2020 hun CO_2-emissies gereduceerd hebben met gemiddeld bijna 24%. Ook blijkt dat de Plan-Do-Check-Act-cyclus na verloop van tijd steeds meer ingebed wordt in de organisatie. Dit zorgt voor een stevige verankering van de CO2-reductie-doelen in de organisatie. Door het monitoren van de CO_2-uitstoot krijgen gemeenten meer zicht waar de meeste CO2-uitstoot bespaard kan worden, bij welke afdelingen al veel gedaan wordt en bij welke afdelingen er nog ruimte is voor verbetering. Ze zijn daardoor beter in staat om de interne discussie te voeren en maatregelen te identificeren.

Volgens het betreffende rapport ziet men naast CO_2-reductie binnen de gemeentelijke organisatie, ook effecten op bewustwording en duurzaam aanbesteden en -inkopen. Gemeenten proberen bijvoorbeeld medewerkers te enthousiasmeren voor verduurzaming in hun eigen huishouden. Vier van de zes geïnterviewde gemeenten geven aan dat het bij hen al gemeengoed is om in grond-, weg- en waterbouw bij de aanbesteding te vragen naar de CO_2-Prestatieladder. Het feit dat de gemeente zelf ook gecertificeerd is, wordt door gemeenten als voorwaarde gezien, om in aanbestedingen te kunnen vragen naar certificering op de CO_2-Prestatieladder.

[1] *De EED Energie-audit is een verplichting die voortkomt uit de Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED). Het doel ervan is om bedrijven en instellingen bewust te maken van hun energieverbruik én van de mogelijkheden om energie te besparen en te verduurzamen. De energie-audit geeft een gedetailleerd overzicht van alle energiestromen binnen de onderneming. Ook geeft de audit inzicht in de mogelijke besparingsmaatregelen en de te verwachten effecten daarvan. Het gaat hier onder andere om het energieverbruik van gebouwen, industriële processen en installaties, inclusief het vervoer en de warmte.*

Gevolgen
Implementatie van de CO_2-Prestatieladder brengt uiteraard kosten met zich mee en vraagt om (interne) capaciteit. De kosten bestaan uit:

- de jaarlijkse contributie aan SKAO,
- certificeringskosten en
- uitvoeringskosten.

Stichting Klimaatvriendelijke Aanbesteden en Ondernemen (SKAO) heeft berekend dat circa 200 uren nodig zijn voor implementatie per organisatie. Op basis hiervan is de verwachting dat implementatie voor beide gemeenten samen, circa 350 uren met zich meebrengt. Onafhankelijk van interne of externe inzet zal de implementatie circa €35.000,- kosten. Structurele inzet, uitgaande van 4 uur per week, bedraagt dan circa €25.000,- per jaar.

De implementatie van de CO2-prestatieladder brengt kosten met zich mee.

	Gemeente Wijchen	**Gemeente Druten**	**Totaal**
incidenteel	€23.500,-	€11.500,-	€35.000,-
structureel	€16.500,-	€8.500,-	€25.000,-

De kosten kunnen gedekt worden uit het budget voor klimaatbeleid.

Communicatie
Op het moment dat de CO_2-Prestatieladder in werking is en certificering rond is, zal dit bekend worden gemaakt in de diverse (social) media van beide gemeenten. Ook interne communicatie speelt een belangrijke rol. Hoe de communicatie vorm krijgt, is onderdeel van het implementatietraject.

Uitvoering of Vervolgstappen
Voor implementatie van de CO_2-Prestatieladder zal een externe projectleider worden ingehuurd. Daarnaast maken we ook gebruik van de kennis en ondersteuning die vanuit de VNG wordt geboden.
In het nog op te stellen projectplan worden het tijdspad en de personele inzet in kaart gebracht, met een verder uitgewerkt kostenplaatje.

Na besluitvorming start de implementatiefase. Structurele inbedding in de WDW is hier onderdeel van.

Uitgaande van een implementatiefase van 6-9 maanden zou certificering eind 2023 kunnen plaatsvinden. Dan zal ook inzichtelijke welke ingrepen gepleegd worden om de CO_2 uitstoot binnen de gemeentelijk organisatie te verkleinen en welke kosten hiermee gemoeid zijn. Dit wordt vertaald in een uitvoeringsplan, waarin de ook de benodigde middelen worden opgenomen. Indien hiervoor budget moet worden vrijgemaakt, zal dit worden voorgelegd aan het college.

Hiermee geven we invulling aan de toezegging om met een stappenplan te komen. Het gaat dan in de basis om ingrepen in het gemeentelijk vastgoed, de openbare verlichting en het vervoer (het wagenpark van de buitendienst). Ook het inkoopproces wordt meegenomen.
Vervolgens wordt jaarlijks gemonitord hoeveel CO_2 wordt bespaard.